

# Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/195081,Radoslaw-Kurek-Pamiatki-Franciszka-Raese-z-internowania-w-czasie-stanu-wojennego.html>  
27.02.2026, 17:44

## Radosław Kurek: Pamiątki Franciszka Raese z internowania w czasie stanu wojennego

Wśród materiałów zgromadzonych w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci znajdują się m.in. pamiątki z okresu stanu wojennego. Jedne z najciekawszych przekazał Archiwum IPN w Krakowie w 2019 r. Franciszek Raese, działacz śląsko-dąbrowskiej „Solidarności”, który w 1982 r. został internowany w Zabrze-Zaborzu.

[Represje Stan wojenny](#)

30.08.2026

Franciszek Raese (ur. 1952 r.) działał w Komitecie Założycielskim NSZZ „Solidarność” Fabryki Samochodów Małolitrażowych w Tychach. Po wyodrębnieniu się w tym mieście nowego centrum związkowego wybrany został członkiem prezydium Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Tychach.

## Działalność w MKZ

Kazimiera Głogowska-Gosz, która była aktywnie zaangażowana w powstanie tyskiego MKZ-tu, wspominała po latach, że:

„MKZ w Tychach skupiało ludzi bardzo czynnych, ofiarnych, dynamicznie działających”.

Na przełomie 1980 i 1981 roku Franciszek Raese kierował pracami niezwykle aktywnej sekcji interwencyjnej MKZ Tychy. Oprócz spraw pracowniczych i związkowych zajmowała się ona wyjaśnianiem przypadków nadużyć, spekulacji i nieprawidłowości w życiu publicznym. Jej przedstawiciele brali także czynny udział w pracach Miejskiego Komitetu Kontroli Społecznej, który przede wszystkim zajmował się demaskowaniem nieprawidłowości w miejscowym handlu.

Z tego okresu wśród materiałów przekazanych do krakowskiego oddziału IPN znajdziemy m.in. przepustkę FSM w Tychach, wystawioną na członka Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Franciszka Raese czy też wystawioną na jego nazwisko kartę delegata na I Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność” Regionu Śląska i Zagłębia. Uwagę zwraca również karta uczestnika III Krajowego Zjazdu Biur Interwencji NSZZ „Solidarność” w Słupsku z 13 marca 1981 r.

## Internowanie

W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. do siedziby NSZZ „Solidarność” w Tychach wdarło się ZOMO, a wielu działaczy związkowych związanych z FSM wkrótce zostało internowanych (m.in. Leszek Waliszewski, Andrzej Służalec).

30 sierpnia 1982 r. komendant wojewódzki MO w Katowicach wydał decyzję nr 512/v-1 o internowaniu Franciszka Raese. W uzasadnieniu wskazywano, że: „pozostając na wolności nie przestrzega obowiązującego dekretu o stanie wojennym” przez co zagraża „bezpieczeństwu państwa i porządkowi publicznemu”. Postanowiono umieścić go w ośrodku odosobnienia dla internowanych w Zabrze-Zaborzu, funkcjonującym w obiektach zakładu karnego przy ul. Pawła

Janika. Był to jeden z najdłużej działających ośrodków tego rodzaju, w którym zamknięto ogółem ponad 800 osób.

Warunki w zabrzańskim ośrodku były uciążliwe głównie ze względu na panującą w nim niską temperaturę, dużą wilgotność i częsty brak bieżącej wody w umywalniach. W związku z tym osadzone w nim osoby często się przeziębiały. Internowani stosunkowo szybko wywalczyli sobie złagodzenie regulaminowych obostrzeń. W rezultacie możliwe stało się organizowanie wieczornych apeli, prowadzenie zajęć kulturalnych, edukacyjnych, sportowych, a także inne formy aktywności.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Represje, stan wojenny

Artykuł



PRZEPUSTKA STAŁA NR ..... 2

Zdjęcie

Nazwisko i imię

Franciszek RAESE

Stanowisko

ZAKŁADOWA KOMISJA ZAKOŹYCI  
-LSKA NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"

Z-d

Wydział

WM

3

Miejsce zamieszkania

Ważne do dnia

31 XII 1980 r.

-27-

Data, podpis

REFEKT  
d's. osob. h

Wanda Klinskiak